

barbara hieng samobor in igor samobor

ne, s kompromisi pa ne.
NIKOLI.
kompromis je frustracija

Srečali smo se v Kavarni Drama. Trideset let sta že **poročena**, **on** igralec, ona režiserka. Njegovih je sto vlog, njenih je trideset predstav. On vodi Dramo, ona Mestno gledališče ljubljansko. **V** vsako gledališče pride na leto po sto tisoč gledalcev. Statistično torej dvakrat po deset tisoč na mesec. Impresivne številke.

Sprašuje: BOJANA LESKOVAR

Sta se spoznala v gledališču?

Barbara: In to v tem gledališču. Igor je nekaj let starejši od mene, zato sva se na gledališki šoli zgrešila. Poznala sem njegove predstave, on mene ne. Ko smo šli z mojo diplomsko predstavo na festival, glavni igralec je bil pa že pri vojakihi, sem podjetno odkorakala v Dramo vprašat Igorja Samoborja, ali bi prevzel to vlogo. Prišel je z odra na hodnik, še zdaj ga vidim. Imel je hlače z naramnicami in škornje, začudeno me je gledal, a je privolil. Tako se je začelo.

Ljubezen na prvi pogled?

Barbara: Igor pravi, da zanj ja.

Kaj pa za vas?

Igor: Zame zagotovo.

Barbara: Ko sem ga gledala, kako se vede, sem si rekla, ojoj, pa saj me osvaja. Kaj takega!

Pred koliko leti se je to zgodilo?

Barbara: Pred več kot tridesetimi.

Igor: Trideset let sva že poročena, spoznala pa sva se že prej.

Ali obstaja kemija med ljudmi? Nekaj, kar nas povezuje, pa pravzaprav ne vemo natančno, kaj to je?

Barbara: Zagotovo.

Igor: Vsak oddaja specifično energijo in te se povezujejo ali pa odbijajo.

Barbara: Ne znamo pa tega razložiti, tako kot ne znamo pojasniti, zakaj imamo na primer nekatere prijateljice raje kot druge. Skrivnost.

Se je treba z razmerji/zvezami ukvarjati? Ne smeš dopustiti, da se dogajajo kar sami. Tako kot moraš utrjevati prijateljstva.

Barbara: Ja. Napišite, da sem kimala že pri vprašanju.

Igor: To se mora nenehno dogajati, na vseh ravneh. Ne moreš se odločiti, recimo v nedeljo zvečer, da boš naslednji teden za zvezo naredil to in to.

Barbara: Gre za nenehno iskanje, trud, prepoznavanje tistega najlepšega, najpametnejšega skupnega. Na primer: zaljubila sem se v moškega, ki je zelo nežen. In če bi bila neumna, bi se mu povzpela na glavo in uničila tisto, kar me najbolj privlači.

Je mogoče, da se zagledamo v nekoga, ki ima lastnosti, ki jih ne maramo? Vidva zagotovo ne marata grobsti.

Barbara: Odvisno od vsakega para posebej. Mnogi strastno rinejo v kontradikcije, nape-te odnose, tveganja. Sama nisem nikoli ime-la partnerja, ki bi bil z mano grob. Tega dela življenja ne poznam.

Veliko parov ostane skupaj iz navade, še česa ... Zamujajo priložnost, da bi spoznali človeka s kemijo, o kateri smo se pogovarjali?

Barbara: Meni se zdi, da je bolje biti sam kot z napačnim človekom.

Igor: Če se spomnim primerov iz literatu-re, filmov, se lahko zgodi tudi to, da se raz-merje, čeprav kemije ni več, razvije v nekaj

„Igralski poklic je tak, da moramo biti pri delu zelo odprti, dojemljivi, zaljubljeni. Na vajah počnemo vse, da bi našli v sebi tista občutja, ki jih potrebujemo za vlogo. Najlepše je, ko smo kot vsepovprek zaljubljena skupina iz vrtca. Vse je igra, delovni proces. Čez teden dni smo lahko že čisto drugačni.“

Igor

drugega, novega, mogoče celo lepega. Te iz-kušnje sicer nimam, lahko jo pa razumem.

Prebrala sem, da veljate za karizmatičnega moškega. Kaj menite o tem?

Igor: Če je to res, hvala bogu, da se tega ne zavedam.

Vam pa godi?

Igor: Seveda mi godi, komu ne bi.

Barbara: Jaz se popolnoma strinjam.

Kako se spopadata z ljubosumnostjo?

Barbara: Uf. Ko sem bila mlada, sem imela kar nekaj opravka s tem. Mladi igralci igrajo več ljubezenskih scen kot v naših letih. Vsak primer posebej sva obravnavala, večinoma takrat, kadar je Igor igral ljubezenske prizore, ki so bili drznejši. Na to me je opozoril že vnaprej, tudi zato, da bi lahko v miru gledala premiero. Najbrž pa sem vse to laže prenašala, ker sva vendarle v istem poklicu in poznam kontekste. Lahko so nevarni ali pa ne. V narekovajih.

Igor: Igralski poklic je tak, da moramo pri delu biti zelo odprti, dojemljivi, zaljubljeni. Na vajah počnemo vse, da bi našli v sebi tista občutja, ki jih potrebujemo za vlogo. Najlepše je takrat, ko smo kot vsepovprek zaljubljena skupina iz vrtca. Vse je igra, delovni proces. Čez teden dni smo lahko že čisto drugačni. Po naravi sem pa ljubosumen in ta občutja kar dobro poznam.

V vsakem razmerju se pojavljajo, ne bom rekla konflikti, temveč različna mnenja.

Kako rešujeta take situacije? S kompromisi?

Barbara: Ne, s kompromisi pa ne. Nikoli s kompromisi. Kompromis je frustracija. Se pa zelo veliko pogovarjava.

In kdo zmaga?

Igor: Barbara, seveda. (smeh) Je bolj načel-na, odločna, pogumna, mirna ... Jaz sem pa včasih precej kaotičen, zato moram pogosto priznati svojo zmoto. In jo tudi priznam.

Barbara: Ko Igor omahuje o načelnih stva-reh, ga opozorim na načela, ta so praviloma jasna. Včasih pa sama o čem sklepam pre-hitro, burno in je Igor tisti, ki me opozori, da

le ni tako preprosto. Dve različni poti sta, po katerih prideva do podobnih ciljev.

O čem se ne strinjata?

Barbara: O tem, da je treba jesti zdravo hra-no. In ne sendvičev pozno zvečer.

Igor: Jaz pa vztrajam.

No, sendvič zvečer res ni prav zdrav. Am-pak grehi so pa sladki. Kaj sta po nebesnem znamenju?

Barbara: Škorpionjon.

Igor: Devica.

Uf!

Igor: Ja, vsi tako rečejo.

Verjamete v to, da določena nebesna znamenja gredo skupaj in druga ne?

Barbara: Nekatere osnovne značajske črte zagotovo so.

Ali škorpion in devica gresta skupaj?

Barbara: Ja. Ko sem bila že zaljubljena v Igorja, sem šla na morje s prijateljico, ki je astrologinja. Nisem ji povedala, da sem za-ljubljena, sem jo pa vprašala, ali je devica okej zame. Rekla je, da je to kar v redu, malo pomislila in dodala, da bi mi pa kakšnega raka še bolj svetovala. Sploh je nisem več poslušala, zadoščal mi je »v redu« za devi-co ...

Je to, da delata na istem področju, fino ali si kdaj želita, da bi drugi delal kaj drugega?

„Ce se spomnim primerov iz literature, filmov, se lahko zgodi tudi to, da se razmerje, čeprav kemije ni več, razvije v nekaj drugega, novega, mogoče celo lepega. Te izkušnje sicer nimam, lahko jo pa razumem.

FOTO: IROŠ HOČVAR

naj bi to pomenilo. Po osamosvojitvi se je zgodilo, da politika ne ve več, kaj bi s kulturo. Rezultati so dobro vidni v splošnem stanju družbe. Sam sem prepričan, da je kultura eden bistvenih gradnikov vsake družbe, žal naši politiki ne mislijo tako. Ko so bili v šolah vsi umetniški predmeti dani med izbirne vsebine, se je zgodil najhujši genocid, ki se skupnosti lahko zgodi. Ne izobražujemo več ljudi, da bi bili sposobni razumeti metaforo, da bi svobodno asociirali, da bi samostojno, kritično razmišljali.

Kakšen način vodenja gledališč sta si izbrala? Kakšen tip vodje sta? Ali obstaja ženski način vodenja?

Barbara: Hja. Poleg slabih plati so tudi dobre. Verjamem, da nekatere stvari laže in bolje postorim prav zato, ker sem ženska. Igor je že prej omenil, da smo v teatrskem svetu praviloma odprti drug do drugega, komunikacija je zelo neposredna, pozitivno bomoška, sovražimo predsodke, izključevalne postopke. No, in kadar so odnosi čisti in delovna zagnanost na vrhuncu, kar za MGL gotovo velja, takrat nekakšna trda roka sploh ni potrebna. Poleg tega sem večino igralskega kolektiva sama sprejela v službo, ta kolektiv je moj ponos, moja vera, »garda«.

Z Dramo je bilo najbrž drugače?

Igor: Drama je že iz zgodovinskega konteksta drugačno gledališče kot MGL. Drama je bilo od nekdaj državno gledališče številka ena. Tak je bil pogled od zunaj pa tudi občutenja od znotraj. V ansamblu so zmeraj delovale največje slovenske igralske osebnosti, zato je bil tudi hierarhični red drugačen kot drugod. Verjetno je bil v vseh obdobjih največji izziv ravnateljev, kako te izrazite osebnosti obdržati v ustvarjalni skupnosti. Prihajam iz ansambla, zato sem bil prepričan, da bo ta naloga zame lažja kot za koga drugega. Mislim sem, da odnosi lahko ostanejo enaki, kot so bili prej, ko smo skupaj ustvarjali. Žal sem se uštel, formalnost je naredila hierarhijo, ki si je nisem želel. Program, ki sem ga zastavil, je zelo ambiciozen in terja veliko skupne energije. Včasih se to posreči, včasih malo manj. Mislim, da nisem avtoritaren oziroma si ne želim biti. Ampak na koncu mora biti nekdo, ki reče, tako bo. In za to seveda tudi prevzeti odgovornost.

Vidita vse predstave, preden pridejo na oder?

Barbara: Seveda, po večkrat.

Igor: Tudi jaz. Teden pred premiero imamo tako imenovano kontrolko, potem si sledijo glavne vaje in generalke.

Hodite tudi na vaje?

Barbara: Fino je, ker razumeva vse te bizarne delovne urnike in opravila. Odkar se je Igor odločil biti ravnatelj, sva morala postaviti med naju neko linijo, etično črto. Ne smeva si vsega povedati. To naju oddaljuje in mene moti. Jaz ga pogrešam kot igralca in ko zdaj počne podobne reči kakor jaz, me ta podobnost dolgočasi.

Igor: Jaz si drugače, kot je, sploh ne znam predstavljati. Gledališče je namreč čisto poseben svet. Razburkan, živahen, spremenljiv, v vsakem trenutku prežet z novo vsebino, in tukaj sva se konec koncev spoznala in sva v resnici za zmeraj okužena. Ko greva na dopust, potrebujeva vsaj tri dni, da se izklopiva. Včasih sva veliko skupaj ustvarjala in najina povezanost je imela še dodatne temelje v skupnih vizijah. Če poleg vsega drugega skupaj še ustvarjaš, si v celoti prepleten, in to je super. No, zdaj se res o marsičem ne moreva pogovarjati. Zdaj bereva vsak v svoji sobi, imava vsak svoj računalnik ...

Bili ste proti, da bi Igor postal ravnatelj Drame. Ste bili jezni, ker ni upošteval vašega mnenja?

Barbara: Takrat nisem bila nič jezna. Bila sem pač proti. Zdaj pa sem včasih jezna, ko ga gledam, kako se muči in ubija s problemi, s katerimi se mu ne bi bilo treba. Saj se velikokrat ugriznem v jezik, včasih mu pa le zabrusim, »sem ti rekla«.

Igor: Ne vem, ali sploh kdo, razen nas, ki se s tem ukvarjamo, ve, kako težko je biti direktor gledališča. Kot da bi reševal enačbo s samimi neznankami. Nenehna improvizacija, ker nobena rutina ni mogoča. Saj po svoje je to logično. Skupina izrazitih individualcev skuša ustvariti skupno umetnino. Direktorjeva naloga je ustvariti najboljše razmere, da ves teater diha za en sam cilj, in to je predstava. In teh ciljev je v eni sezoni vsaj deset. Ne vem, ali je to s čim sploh primerljivo. Nisem si mislil, da bo tako težko, še posebno ne zato, ker sem od daleč poznal Barbarino delo. Ona to počne z naravno prirojeno avtoriteto. Je kot rojena za to.

Barbara: Veste, gledališča so vsako leto bolj potisnjena na trg. Vse od krize so dotacije vsako sezono nižje, kar pomeni, da moramo mi, ki smo odgovorni za program, loviti visoke umetniške standarde, obenem pa stimulirati dotok publike. To je kar težka manipulacija. Priznajmo, da se splošni okus iz leta v leto slabša, najbrž tudi zaradi poplave izdelkov, ki so amaterski, polamaterski, vulgarni. Gledalce, ki k sreči še vedno hodijo v naše hiše, je treba zelo previdno voditi k boljšemu, dragocenejšemu, k nečemu, kar je »več«. Vlade pa ... kot da nimajo načrta, kaj bi sploh s kulturo. Tako se pač odločiš za svoj koncept v danih razmerah.

Igor: Mi poskušamo nadomestiti manjkaajoči krovni koncept. Predstavljamo si, kaj

Igor: Odvisno od režiserja. Nekaterim to ustreza, drugim ne.

Kako pa odreagirate, če vam predstava ni všeč? Vaš položaj je še boljši, saj ste tudi sami režirali.

Barbara: Večina režiserjev se je že navadila, da smo umetniški vodje gledališč njihovi sodelavci. Če prideš zelo zgodaj v proces, potem lahko veliko pripomniš, sicer pa moraš zelo presoditi, kako reagirati, koliko lahko sploh poveš igralcu, ki bo čez tri dni na odru, da se ne podre tisto, kar je dobro. Igralci lahko še kaj spremenijo, če je pripomba uporabna. Sicer pa se mi popoln obup nad nastajajočo predstavo že dolgo ni zgodil. K sreči.

Igor: Kontrolk iz prejšnjih časov se spominim kot igralec. Prišli so mnogi iz gledališča in potem podali kritiko. To je bil velik stres in nič dobrega za občutljivo obdobje pred premiero. Tega zdaj ni več. Kot igralec sem lahko najbolj koristen igralcem, ker pa sem tudi sam nekajkrat režiral in imam tudi sicer kar precej izkušenj, sem lahko kdaj koristen tudi režiserju. Vsaj zdi se mi.

Kaj bi naredila, če bi tri dni pred premiero ugotovila, da predstava še ni za na oder?

Igor: Seveda lahko za določen čas odložiš premiero, a zaradi te možnosti lahko že tako ali tako gost program postane neizvedljiv. Vsekakor bi dal čas za razmislek. Nam se je že zgodilo, da smo zaradi tehničnih razlogov morali prestaviti predstavo za en mesec, iz vsebinskih pa še ne. Se pa spomnim situacije, ko smo delali Ozri se v gnevu z avstrijskim režiserjem. Nikamor se nismo premaknili in tedanji ravnatelj Janez Pipan je na našo prošnjo prekinil študij in potem sam zrežiral predstavo. Premiera je bila čez dva meseca. Kaj je to pomenilo znotraj organizacijske sheme, takrat nisem razmišljal. Vem pa, da se je izplačalo. Predstava je bila izvrstna.

Kaj ljudje gledajo?

Barbara: Dobre predstave. Prava umetnična vedno zmaga.

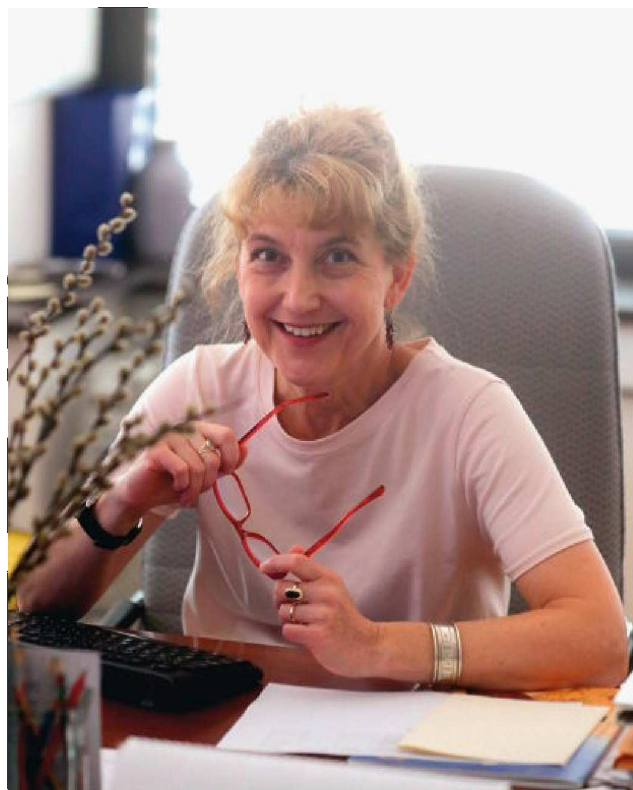
Igor: In naredita jo oba, režiser in igralec. Skupaj.

Imamo v Sloveniji dober teater?

Oba: Zelo dober, predvsem imamo veliko dobrih igralcev.

Gledališka kritika. Kakšen je vaš odnos do kritike?

Barbara: Kot na številnih drugih področjih se je tudi tu pojavila nuja po ponovni

” Uf. Ko sem bila mlada, sem imela kar nekaj opravka z ljubosumjem. Mladi igralci igrajo več ljubezenskih scen kot v naših letih. Vsak primer posebej sva obravnavala večinoma takrat, kadar je Igor igral ljubezenske prizore, ki so bili drznejši.

FOTO: DEJAN JAVORNIK

vzpostavitvi profesionalnosti. Zelimo si, da o profesionalcih ne bi pisali amaterji. Pa da o predstavah v repertoarnih zavodih ne bi pisali ljudje, ki javne zavode a priori odklanjajo. Tisti, ki imajo radi *off* kulturo, naj pišejo o projektih v *offu*, tisti, ki jih zanima repertoarni teater, naj pišejo o zavodih. Predvsem pa: o gledaliških profesionalcih naj pišejo gledališki profesionalci. Mladost ni problem. Mladost je vrlina. Amaterizem in polamaterizem pa sta problem. Ta dva »ideala« sta uresničljiva.

Igor: Zadnjič sem bral športne strani časopisa, ob ponedeljkih je v glavnem nogomet. V zapisih uporabljajo pesniški jezik, metafore, domislice, zapisi so strastni, gnevni, se razburijo do neba. Ko pa greš na kulturno stran, ni takšne strasti, v glavnem suhoparno pisanje. Moralo bi pa biti ravno nasprotno. Tako se mi vsaj zdi. Očitno ni ljudi, ki bi bili zaljubljeni v predmet, ki ga opisujejo ali kritizirajo. Strast lahko izvira tudi iz sovraštva, mislim pa, da to ni pravo čustvo za kritika.

Kdaj sta nazadnje jokala v teatru?

Barbara: Na premieri Kresnice pri nas v MGL, pred pol leta.

Igor: Jaz pa pred mesecem dni, na predstavi Ali: Strah ti poje dušo.

Kam pa v vajinem življenju spada film?

Barbara: Film je tam, kjer so knjige, je del življenja.

Kaj sta nazadnje gledala?

Barbara: Pred nekaj dnevi sva gledala Kati se posavlja.

Igor: Oba sva bila pretresena.

Hodita v kino?

Barbara: V Kinodvor ja, med popkorn pa zelo redko.

Katero predstavo bi režirala in bi glavno vlogo moral igrati Igor?

Barbara: Brechta, Puntilo. Bila je ena mojih prvih predstav, ki sem jo imela čast delati s sijajnim Ivom Banom. Zdaj si želim, da bi igro postavila še enkrat, z Igorjem.

Igor, pogrešate igranje?

Igor: Ja, ampak vsako leto igram vsaj v eni predstavi, toliko, da ne pridem iz vaje.

Če bi imela možnost najeti katerega koli režiserja ali igralca, koga bi najela?

Barbara: Igorja. Od režiserjev bi nazaj na svet poklicala Bergama. Fellinija. Zelo skromno, kajne. Pa Mihaljkova, glej, sami filmski velikani mi pridejo na misel. Z našimi igralci sem pa tako zadovoljna, da sploh ne škilim čez črto.

Igor: Petra Brooka. Tudi Barbaro. Med igralci pa Daniela Daya Lewisa.